

Aruba hoort bij en kan niet zonder ons

30/12/14, 02:24

Moet de band met Aruba worden herzien tot een gemenebest-relatie? Niet doen, zegt Henk Timmer.

Henk Timmer

woonde en werkte van 1948 tot 1987 op Aruba en is medeoprichter van het Genootschap Nederland-Aruba

De Tweede Kamer discussieerde eerder deze maand over een initiatiefvoorstel van Kamerleden Bosman (VVD) en Van Raak (SP) om de koninkrijksband met de overzeese rijkdelen te vervangen door een gemenebestconstructie. Hun voorstel kreeg geen brede steun van de Kamer, een meerderheid weet hoe waardevol de koninkrijksband voor Aruba en uiteraard ook voor Curaçao en Sint-Maarten nog steeds is.

Zo zijn bestuurlijke problemen op Curaçao en Sint-Maarten - sinds 2010 landen in het Koninkrijk - door de Koninkrijksregering aangepakt. Aruba heeft al 28 jaar de status van land en werd door economische groei het meest welvarende land in de regio. Deze parel van de Cariben verloor recent wat glans door te lang uitgestelde hervormingen en begrotingsperikelen waarop het door de koninkrijksregering is geweest.

Premier Rutte sprak al in 2013 over nieuwe, zakelijke verhoudingen binnen het Koninkrijk. Maar het bezoek van Koning Willem-Alexander en koningin Máxima kort daarna liet zien dat overzee de koninkrijksband ook emotioneel leeft. Daarnaast zijn er nuchtere zaken als defensie en buitenlandse betrekkingen die een klein land niet zelf kan bemannen en bekostigen. De koninkrijksband biedt de eilanden garantie van rechtszekerheid en bestuurskwaliteit. Juist die waarborg willen Bosman en Van Raak staken door de koninkrijksband te vervangen door een veel vrijblijvender gemenebestband.

De koninkrijksband is ook een garantie voor de status-quo in de verhouding met Venezuela. Want dit buurland wil meer, althans de geschiedenis wijst daarop. Het is niet ondenkbaar dat dan de territoriale onschendbaarheid in gevaar komt.

Vriendelijke aanval

In 1976 begon de toenmalige president van Venezuela Carlos Andrés Pérez een charmeoffensief. Samengevat kwam dat hier op neer: toen Venezuela in 1821 onafhankelijk werd, voerden drie van de reeks eilanden voor onze kust de Nederlandse vlag. Wij hadden en hebben uitstekende relaties met Nederland, dus respecteerden wij die status-quo. In onze grondwet staat echter dat deze eilanden tot ons grondgebied behoren. Dus als Nederland hier weggaat, willen we graag dat u bij ons komt. "Wij zullen echt niet zomaar binnenvallen, maar u zult wel met open armen worden ontvangen: ik val u aan met vriendschap", vertrouwde hij enkele prominente Arubanen toe.

In de sinds 1999 geldende Venezolaanse grondwet staat in art. 14 dat er wetgeving is die het mogelijk maakt dat gebieden op basis van de vrije wil van hun inwoners zich bij de republiek

aansluiten. Een directe uitnodiging kennelijk bedoeld voor de ABC-eilanden. Vergelijkbaar met als er in de Nederlandse grondwet zou staan dat er wetgeving klaarligt om Vlaanderen in Nederland op te nemen.

In een via WikiLeaks geopenbaard memo staat dat in 2005 de Nederlandse minister van buitenlandse zaken tegen de Amerikaanse ambassadeur in Den Haag zei: "Als we er morgen zouden vertrekken, zijn ze de volgende dag van Venezuela."

Bosman en Van Raak stellen voor om als gemenebest te blijven samenwerken en daaraan vorm te geven via een jaarlijkse Assemblee van Regeringsleiders en de instelling van een Permanent Secretariaat (PS). Nuttig voor een goede samenwerking, maar zo'n jaarlijkse assemblee en ook een Permanent Secretariaat kunnen prima binnen het Koninkrijk ingesteld worden. Zo'n Koninkrijkscommissie (KC) kan bijvoorbeeld toezien op de naleving van de af te spreken richtlijnen, onder meer voor overheidsfinanciën en begrotingsbeleid, en kan voorkomen dat achteraf moet worden ingegrepen. Allemaal mogelijk en uitvoerbaar, maar het koninkrijk hoeft daar niet voor op de schop.